

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MELCHIOR WATHELET IŠVADA,
pateikta 2018 m. liepos 25 d.¹

Byla C-310/17

**Levola Hengelo BV
prieš
Smilde Foods BV**

(*Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden* (Arnhemo ir Leuwardeno apeliacinis teismas, Nyderlandai) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2001/29/EB – Autorių teisės ir gretutinės teisės – Sąvoka „kūrinys“ – Maisto produkto skonis“

1. Šis 2017 m. gegužės 23 d. *Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden* (Arnhemo ir Leuwardeno apeliacinis teismas, Nyderlandai) prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kurį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2017 m. gegužės 29 d., pateiktas dėl 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo² 2–5 straipsnių išaiškinimo.

2. Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bendrovės *Levola Hengelo BV* (toliau – *Levola*) ir bendrovės *Smilde Foods BV* (toliau – *Smilde*), dviejų maisto produktų gamybos įmonių, ginčą dėl to, kad *Smilde* tariamai pažeidė *Levola* priklausančias autorių teises, susijusias su užtepėlės su grietinėlės sūriu ir šviežiomis žolelėmis, pavadintos „Heksenkaas“ arba „Heks'nkaas“ (toliau – „Heksenkaas“)³, skoniu.

3. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad siekdamas priimti sprendimą nagrinėjamoje byloje jis pirmiausia turi žinoti, ar pagal Sąjungos teisę, būtent pagal Direktyvą 2001/29, draudžiama maisto produkto skoniu suteikti autorių teisių apsaugą.

¹ Originalo kalba: prancūzų.

² OL L 167, 2001, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230.

³ Išvertus – „raganų sūris“.

I. Teisinis pagrindas

A. *Tarptautinė teisė*

1. *Berno konvencija*

4. 1886 m. rugsėjo 9 d. Berne pasirašytos Berno konvencijos dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos (1971 m. liepos 24 d. Paryžiaus aktas) su pakeitimais, padarytais 1979 m. rugsėjo 28 d. (toliau – Berno konvencija), 2 straipsnyje nurodyta:

„1. Sąvoka „literatūros ir meno kūriniai“ apima kiekvieną literatūros, mokslo ir meno kūrinį, koks bebūtų jo išraiškos būdas ar forma: knygas, brošiūras ir kitus literatūros kūrinius; paskaitas, kalbas, pamokslus ir kitus tokios rūšies kūrinius; dramos ir dramos-muzikos kūrinius; choreografijos kūrinius ir pantomimas; muzikos kūrinius su tekstu ar be teksto; kinematografijos kūrinius, kuriems prilyginami analogiškais kinematografijai būdais gauti kūriniai; piešimo [grafikos], tapybos, architektūros, skulptūros, graviravimo ir litografijos kūrinius; fotografijos kūrinius, kuriems prilyginami analogiškais fotografijai būdais gauti kūriniai; taikomosios dailės kūrinius; iliustracijas, žemėlapius, planus, eskizus ir plastikos kūrinius, susijusius su geografija, topografija, architektūra ar mokslu.

2. Sąjungos šalių įstatymams suteikiama teisė nurodyti, kad visi kūriniai ar tam tikros apibrėžtos jų kategorijos nesaugomos, jeigu tie kūriniai neturi kokios nors materialios formos.

<...>

5. Literatūros ir meno kūrinių rinkiniai, pavyzdžiui, enciklopedijos ir antologijos, kurie dėl turinio parinkimo ir išdėstymo yra intelektualinės kūrybos rezultatas, saugomi kaip tokie, nepažeidžiant autorinės teisės į kiekvieną kūrinį, sudarantį tokio rinkinio dalį.

6. Šiame straipsnyje paminėti kūriniai saugomi visose Sąjungos šalyse. Ši apsauga vykdoma autoriaus ir jo teisių perėmėjų naudai.

<...>“

5. Pagal Berno konvencijos 9 straipsnio 1 dalį:

„Šios [k]onvencijos saugomų literatūros ir meno kūrinių autoriai turi išimtinę teisę leisti atgaminti šiuos kūrinius bet kokia forma ar būdu.“

2. *PINO autorių teisių sutartis*

6. 1996 m. gruodžio 20 d. Ženevoje Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacija (PINO) priėmė PINO autorių teisių sutartį (toliau – PINO autorių teisių sutartis), įsigaliojusią 2002 m. kovo 6 d. ir Europos bendrijos vardu patvirtintą Sprendimu 2000/278/EB⁴.

7. PINO autorių teisių sutarties 1 straipsnio „Ryšys su Berno konvencija“ 4 dalis suformuluota taip:

„Susitariančiosios Šalys įsipareigoja laikytis Berno konvencijos 1–21 straipsnių ir jos Priedo reikalavimų.“

⁴ 2000 m. kovo 16 d. Tarybos sprendimas dėl PINO autorių teisių sutarties ir PINO atlikimų ir fonogramų sutarties patvirtinimo Europos bendrijos vardu (OL L 89, 2000, p. 6; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 33 t., p. 208).

8. PINO autorių teisių sutarties 2 straipsnyje „Autorių teisių apsaugos taikymo sritis“ nustatyta:

„Autorių teisių apsauga taikoma išraiškai, o ne idėjoms, procedūroms, veiklos metodams ar matematinėms koncepcijoms.“

9. PINO autorių teisių sutarties 4 straipsnyje „Kompiuterio programos“ nurodyta:

„Kaip apibrėžta Berno konvencijos 2 straipsnyje, kompiuterio programos yra saugomos kaip literatūros kūriniai [Kompiuterio programos saugomos kaip literatūros kūriniai, kaip tai suprantama pagal Berno konvencijos 2 straipsnį]. Tokia apsauga taikoma kompiuterio programoms, išreikštomis bet koku būdu ar forma.“

10. PINO autorių teisių sutarties 5 straipsnis „Duomenų rinkiniai (duomenų bazės)“ suformuluotas taip:

„Bet kokia forma išreikšti duomenų ar kitokios medžiagos rinkiniai, kurie dėl turinio parinkimo ar išdėstymo laikomi intelektinės kūrybos rezultatu, yra saugomi. Tokia apsauga netaikoma patiems duomenims ar medžiagai ir nepažeidžia jokių autorių teisių į duomenis ar medžiagą, iš kurių sudarytas rinkinys.“

3. PPO sutartis ir TRIPS sutartis

11. 1994 m. balandžio 15 d. Sutartis dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS) (OL L 336, 1994, p. 214; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 305; toliau – TRIPS sutartis), esanti Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) steigimo sutarties (OL L 336, 1994, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 82; toliau – PPO sutartis) 1C priede, buvo patvirtinta 1994 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimu 94/800/EB dėl daugiašalių derybų Urugvajaus raunde (1986–1994) priimtų susitarimų patvirtinimo Europos bendrijos vardu jos kompetencijai priklausančių klausimų atžvilgiu⁵.

12. TRIPS sutarties 9 straipsnyje „Sąsaja su Berno konvencija“ nustatyta:

„1. [PPO] narės laikosi Berno konvencijos (1971) 1–21 straipsnių ir jos priedo. <...>

2. Autorių teisių apsauga teikiama ne idėjoms, procedūroms, veikimo būdams ar matematinėms koncepcijoms, o jų išraiškai.“

13. TRIPS sutarties 10 straipsnyje „Kompiuterių programos ir duomenų bazės“ nurodyta:

„1. Pagal Berno konvenciją (1971) kompiuterinės programos, pradinės ir dalykinės, turi būti saugomos kaip literatūros kūriniai.

2. Duomenų ar kitokios medžiagos rinkiniai, mašinos skaitoma ar kitokia forma, kurie dėl turinio pasirinkimo ar išdėstymo yra intelektiniai kūriniai, turi būti saugomi kaip intelektiniai kūriniai. Tokia apsauga, kuri netaikoma patiems duomenims ar kitokiai medžiagai, neturi pažeisti jokių autorių teisių, ginančių tuos duomenis ar kitokią medžiagą.“

⁵ OL L 336, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 21 t., p. 80.

B. Sąjungos teisė

14. Direktyvos 2001/29 2 straipsnyje „Atgaminimo teisė“ nustatyta:

„Valstybės narės nustato išimtinę teisę leisti arba uždrausti tiesiogiai ar netiesiogiai, laikinai ar nuolat bet kuriuo būdu ir bet kuria forma atgaminti visą arba iš dalies:

a) autoriams – savo kūrinius;

<...>“

15. Direktyvos 2001/29 3 straipsnyje „Teisė viešai paskelbti kūrinius ir teisė kitus [saugomus] objektus padaryti viešai prieinamus“ nurodyta:

„1. Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį savo kūrinių viešą skelbimą laidais ar bevielėmis ryšio priemonėmis, įskaitant savo kūrinių padarymą viešai prieinamais tokiu būdu, kad visuomenės nariai galėtų juos pasiekti individualiai pasirinktoje vietoje ir pasirinktu laiku.

<...>“

16. Direktyvos 2001/29 4 straipsnyje „Platinimo teisė“ įtvirtinta:

„1. Valstybės narės nustato autoriams išimtinę teisę leisti arba uždrausti bet kokį viešą jų kūrinių originalo ar jo kopijų platinimą parduodant ar kitais būdais.

<...>“

C. Nyderlandų teisė

17. *Auteurswet* (Nyderlandų autorių teisių įstatymas, toliau – Autorių teisių įstatymas) 1 straipsnyje nustatyta:

„Autorių teisės reiškia išimtinę literatūros, mokslo arba meno kūrinio autoriaus ar jo teisių perėmėjo teisę, laikantis įstatymuose nustatytų apribojimų, paskelbti šį kūrinį ar jį atgaminti.“

18. Autorių teisių įstatymo 10 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Pagal šį įstatymą literatūros, mokslo ar meno kūriniai – tai:

- 1) knygos, brošiūros, laikraščiai, periodiniai leidiniai ir visi kiti rašytiniai kūriniai;
- 2) dramos ir dramos-muzikos kūriniai;
- 3) paskaitos ir kalbos;
- 4) choreografijos kūriniai ir pantomimos;
- 5) muzikos kūriniai su tekstu ar be jo;
- 6) grafikos, tapybos, architektūros, skulptūros, litografijos kūriniai, graviūros ir kiti rinkiniai;
- 7) žemėlapiai;

- 8) planai, eskizai ir plastikos kūriniai, susiję su architektūra, geografija, topografija ar kitais mokslais;
- 9) fotografijos kūriniai;
- 10) kinematografijos kūriniai;
- 11) taikomosios dailės kūriniai bei modeliai ir pramoninis dizainas;
- 12) kompiuterių programos ir parengiamoji projektinė medžiaga;

ir apskritai bet kokia literatūros, mokslo ar meno srities prekė, neatsižvelgiant į tai, koku būdu ar kokia forma ji pateikta.

<...>“

II. Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

19. „Heksenkaas“ yra užtepėlė su grietinėlės sūriu ir šviežiomis žolelėmis. Ją 2007 m. sukūrė vienas Nyderlandų daržovių ir šviežių produktų mažmenininkas. Pagal 2011 m. sudarytą sutartį šios užtepėlės autorius už licencinį mokestį, kurio dydis priklauso nuo pasiektinos produkto „Heksenkaas“ pardavimo apyvartos, perdavė bendrovei *Levola* intelektinės nuosavybės teises į šį produktą.

20. „Heksenkaas“ gamybos proceso patentas buvo išduotas 2012 m. liepos 10 d., o žodinis prekių ženklas „Heksenkaas“ buvo įregistruotas 2010 m. viduryje.

21. Nuo 2014 m. sausio mėn. *Smilde* gamina produktą „Witte Wievenkaas“, kurį tiekia vienam Nyderlandų prekybos centrų tinklui.

22. Būdamą tos nuomonės, kad gaminant ir parduodant „Witte Wievenkaas“ pažeidžiamos *Levola* autorių teisės į „Heksenkaas“ „skonį“, ši bendrovė pareiškė *Smilde* ieškinį *Rechtbank Gelderland* (Gelderlando apylinkės teismas, Nyderlandai). Autorių teises į skonį *Levola* apibrėžė kaip „bendrą įspūdį, kurį valgant maisto produktą sukelia skonio jutimo organai, įskaitant liečiant sukeltą pojūtį burnoje“.

23. *Levola* paprašė *Rechtbank Gelderland* (Gelderlando apylinkės teismas) pripažinti, pirma, kad „Heksenkaas“ skonis reiškia individualų jo gamintojo intelektinį kūrinį, taigi jam, kaip „kūriniui“, kaip tai suprantama pagal Autorių teisių įstatymo 1 straipsnį, taikoma autorių teisių apsauga, ir, antra, kad *Smilde* gaminamo produkto skonis reiškia šio „kūrinio“ atgaminimą. *Levola* taip pat paprašė minėto teismo, kad šis nurodytų *Smilde* nutraukti bet kokį jos autorių teisių pažeidimą ir kad šį pažeidimą uždraustų, įskaitant produkto „Witte Wievenkaas“ gamybą, pirkimą, pardavimą ir bet kurį kitą pateikimą rinkai.

24. 2015 m. birželio 10 d. sprendime *Rechtbank Gelderland* (Gelderlando apylinkės teismas) nusprendė, kad, nesant būtinybės nuspręsti dėl to, ar „Heksenkaas“ skoniui gali būti suteikta autorių teisių apsauga, *Levola* reikalavimus bet kuriuo atveju reikia atmesti, nes ji neįrodė, dėl kokių „Heksenkaas“ sudedamųjų dalių arba jų derinio šio produkto skonis laikytinas unikaliu, originaliu ir turinčiu individualų akcentą.

25. Dėl šio sprendimo *Levola* pateikė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

26. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagrindinis šioje byloje keliamas klausimas yra tai, ar maisto produkto skoniu gali būti suteikta autorių teisių apsauga. Jis priduria, kad jo nagrinėjamos bylos šalių nuomonės šiuo klausimu yra kardinaliai priešingos.

27. *Levola* teigia, kad maisto produkto skonis gali būti laikomas autorių teisių saugomu literatūros, mokslo ar meno kūrinium. Ji pirmiausia remiasi 2006 m. birželio 16 d. *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) sprendimu *Lancôme* (ECLI:NL:HR:2006:AU8940), kuriame šis teismas iš esmės pripažino galimybę kvapalų kvapui taikyti autorių teisių apsaugą.

28. *Smilde*, priešingai, tvirtina, kad skonių apsauga neatitinka autorių teisių apsaugos sistemos, kuri skirta tik vaizdo ir garso kūriniais. Be to, maisto produkto gendamumas ir skonio potyrių subjektyvumas kliudo maisto produkto skonį laikyti autorių teisių saugomu kūrinium. *Smilde* taip pat teigia, kad išimtinės autorių teisės, susijusios su intelektine nuosavybe, ir jų apribojimai skoniams praktiškai netaikomi.

29. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad *Cour de cassation* (Kasacinis teismas, Prancūzija) kategoriškai atmetė galimybę suteikti kvapui autorių teisių apsaugą, pirmiausia 2013 m. gruodžio 10 d. sprendime⁶. Taigi Europos Sąjungoje aukštesniųjų nacionalinių teismų jurisprudencijoje nėra vieningos nuomonės dėl klausimo, panašaus į tą, kurį savo nagrinėjamoje byloje sprendžia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, – ar kvapui gali būti taikoma autorių teisių apsauga.

30. Tokiomis aplinkybėmis *Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden* (Arnhemo ir Leuwardeno apeliacinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. a) Ar pagal Sąjungos teisę draudžiama maisto produktų skoniu, kaip individualiam autoriaus intelektualiam kūrinium, suteikti autorių teisių apsaugą? Tiksliau:
 - b) Ar autorių teisių apsaugą draudžiama suteikti dėl to, kad visoms Sąjungos valstybėms narėms privalomos Berno konvencijos 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta sąvoka „literatūros ir meno kūriniai“ apima „kiekvieną literatūros, mokslo ir meno kūrinį, kad ir koks būtų jo išraiškos būdas ar forma“, tačiau šioje nuostatoje nurodyti pavyzdžiai susiję tik su kūriniais, kuriuos galima suvokti žiūrint ir (arba) klausant?
 - c) Ar (galimas) maisto produkto gendamumas ir (arba) skonio potyrių subjektyvumas kliudo maisto produkto skonį laikyti autorių teisių saugomu kūrinium?
 - d) Ar pagal Direktyvos 2001/29 2–5 straipsniuose nustatytą išimtinių teisių ir apribojimų sistemą draudžiama maisto produkto skoniu suteikti autorių teisių apsaugą?
2. Jeigu į pirmojo klausimo a punktą būtų atsakyta neigiamai:
 - a) Kokie reikalavimai turi būti įvykdyti, kad maisto produkto skoniu galėtų būti suteikta autorių teisių apsauga?
 - b) Ar skoniu suteikiama autorių teisių apsauga grindžiama vien pačiu skoniu, ar (ir) atitinkamo maisto produkto receptu?

⁶ 2013 m. gruodžio 10 d. Kasacinio teismo Komercinių bylų kolegijos sprendimas Nr. 11-19.872, nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje (ECLI:FR:CCASS:2013:CO01205).

- c) Kokių įrodymų privalo pateikti šalis, kuri per (pažeidimo nagrinėjimo) procesą teigia, kad sukūrė autorių teisių saugomą maisto produkto skonį? Ar pakanka, kad byloje ši šalis pateiktų teismui nagrinėjamą maisto produktą tam, kad teisėjas, paragavęs ir pauostęs, galėtų pats įvertinti, ar maisto produkto skonis atitinka autorių teisių apsaugos reikalavimus? Ar ieškovas turi (ir) aprašyti kūrybinius sprendimus, susijusius su skonio sudėtimi ir (arba) receptu, į kuriuos atsižvelgiant skonį būtų galima laikyti individualia autoriaus intelektine kūryba?
- d) Kaip per pažeidimo nagrinėjimo procesą nacionalinis teismas turi nustatyti, ar atsakovo maisto produkto skonis atitinka ieškovo maisto produkto skonį tiek, kad būtų padarytas autorių teisių pažeidimas? Ar šiomis aplinkybėmis labai svarbu (ir) tai, kad bendri abiejų skonių išpūdžiai yra vienodi?“

III. Procesas Teisingumo Teisme

31. Rašytines pastabas pateikė *Levola*, *Smilde*, Prancūzijos, Italijos ir Jungtinės Karalystės vyriausybės, taip pat Europos Komisija. *Levola*, *Smilde*, Nyderlandų, Prancūzijos, Jungtinės Karalystės vyriausybės ir Komisija per 2018 m. birželio 4 d. posėdį pateikė pastabas žodžiu.

IV. Analizė

32. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar maisto produkto skonis yra „kūrinys“ ir gali būti saugomas autorių teisių pagal Direktyvą 2001/29⁷.

A. Dėl priimtinumumo

33. *Smilde* tvirtina, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra nepriimtinas. Jos nuomone, be to, kad *Levola* neįvykdė savo pareigos vykstant pagrindinės bylos nagrinėjimui nurodyti faktines aplinkybes ir pateikti įrodymų, ši byla jau dabar gali būti baigta, atsižvelgiant į tai, kad produkto „Heksenkaas“ skonis nėra originalus.

34. Mano nuomone, *Smilde* pateiktam nepriimtinumui grindžiamam prieštaravimui negalima pritarti dėl toliau nurodytų priežasčių.

35. Tik nagrinėjantys bylą nacionaliniai teismai, atsakingi už sprendimo priėmimą, atsižvelgdami į konkrečios bylos aplinkybes turi įvertinti, ar būtina pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kad galėtų priimti savo sprendimą, ir nustatyti Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl, jei pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu, Teisingumo Teismas iš esmės privalo priimti sprendimą. Vadinas, klausimams dėl Sąjungos teisės išaiškinimo taikoma svarbumo prezumpcija. Nacionalinio teismo pateiktą prašymą priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas gali atmesti tik jei akivaizdu, kad prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktinėmis aplinkybėmis ar dalyku, jei problema hipotetinė arba jei Teisingumo Teismui nežinomos faktinės ar teisinės aplinkybės, būtinos tam, kad jis galėtų naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus⁸.

⁷ *Levola* teigimu, „*Levola* ir *Smilde* ginčo <...> esmė – *pačiam* „Heksenkaas“ skoniui autorių teisių suteikiama apsauga. Kalbama apie jutiminį išpūdį, leidžiantį pajusti *patį* šį skonį, o ne apie būdus, kuriais šis išpūdis sukuriamas. Taigi nėra prašoma apsaugoti konkrečią medžiagą ar sudedamųjų dalių sąrašą. Kūrinys, kurį prašoma apsaugoti, yra pats skonis, o ne jo pateikimo būdas“ (*Levola* pastabų 9 punktą). Ji priduria, jog „neatmestina, kad skonis gali būti atgamintas kitu būdu, panašiai kaip tapytojo aliejumi sukurtas vaizdas gali būti nukopijuotas ir atgamintas kita forma. Autorių teisių saugomą kūrinį iš tikrųjų sudaro nemateriali išraiška, o ne fizinė forma, kurioje slypi ši išraiška“ (*Levola* pastabų 86 punktą).

⁸ Žr. 2010 m. liepos 1 d. Sprendimą *Sbarigia* (C-393/08, EU:C:2010:388, 19–20 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

36. Pabrėžtina, kad šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Sąjungos teisės, būtent dėl Direktyvos 2001/29 2–5 straipsnių išaiškinimo. Nesant požymių ir net teiginių, kad prašymas išaiškinti Sąjungos teisę visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos faktinėmis aplinkybėmis ar dalyku arba kad problema hipotetinė, manau, jog prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimų, susijusių su šios direktyvos ir sąvokos „kūrinys“ išaiškinimu, negalima laikyti nepriimtinais vien dėl to, kad, vienos iš pagrindinės bylos šalių nuomone, šis ginčas turi būti išspręstas remiantis kitais pagrindais ir argumentais.

B. Dėl esmės

1. Sąvoka „kūrinys“ – „vienodai aiškinama ir savarankiška Sąjungos teisės“ sąvoka

37. Sąvoka „kūrinys“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą, 3 straipsnio 1 dalį ir 4 straipsnio 1 dalį, šioje direktyvoje nėra apibrėžta⁹. Šiose nuostatose taip pat nėra jokios nuorodos į nacionalinę teisę, kiek tai susiję su sąvoka „kūrinys“¹⁰.

38. Tokiomis aplinkybėmis pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją iš reikalavimo vienodai taikyti sąjungos teisę ir lygybės principo išplaukia, kad jei Sąjungos teisės nuostatoje dėl jos prasmės ir taikymo srities nedaroma aiški nuoroda į valstybių narių teisę, šios nuostatos turinys visoje Europos Sąjungoje paprastai turi būti aiškinamas savarankiškai ir vienodai, atsižvelgiant į jos kontekstą ir nagrinėjamu teisės aktu siekiamą tikslą¹¹.

39. Iš šios jurisprudencijos matyti, kad sąvoka „kūrinys“ laikytina savarankiška Sąjungos teisės sąvoka, kurios prasmė ir taikymo sritis turi būti vienodai suprantamos visose valstybėse narėse. Todėl Teisingumo Teismas turi pateikti vienodą šios sąvokos aiškinimą Sąjungos teisės sistemoje¹².

40. Tai reiškia, kad sąvoka „kūrinys“, kaip savarankiška Sąjungos teisės sąvoka, neleidžia valstybėms narėms šiuo atžvilgiu nustatyti kitokių ar papildomų teisės normų. Todėl pagal Sąjungos teisę draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriuose už Direktyvos 2001/29¹³ taikymo srities ribų būtų numatyta galimybė suteikti maisto produktų skoniams autorių teisių apsaugą¹⁴.

2. Sąvoka „kūrinys“ ir intelektinės kūrybos reikalavimas

41. Prancūzijos vyriausybė mano, kad siekiant nuspręsti, ar maisto produkto skoniui gali būti suteikta autorių teisių apsauga pagal Direktyvą 2001/29, reikia nustatyti, ar jį galima laikyti kūrinium, t. y. originaliu dalyku, ta prasme, kad jis yra individualus autoriaus intelektualinis kūrinys.

⁹ Be to, maisto produkto skonio apsauga remiantis autorių teisėmis nėra konkrečiai reglamentuojama Sąjungos teisės akty.

¹⁰ *Levola* teigimu, „jei Sąjungos teisėje yra vienodai aiškinama ir savarankiška kūrinio sąvoka, pagal kurią valstybės narės negali nacionaliniu lygmeniu laisvai nustatyti papildomų apsaugos remiantis autorių teisėmis sąlygų <...>, Sąjungos teisė taip pat turi išspręsti klausimą, ar valstybės narės turi suteikti autorių teisių apsaugą originaliems kūriniams, kurie suvokiami kitaip, nei žiūrint ar klausant, pavyzdžiui, jaučiant skonį arba kvapą, ar jos net *negali* suteikti tokiems skonio arba kvapo kūriniams autorių teisių apsaugos, net jei šis skonis arba kvapas yra intelektualinio ir kūrybinio darbo rezultatas, kuriuo pasireiškė autoriaus asmeninis kūrybiškumas“ (*Levola* pastabų 41 punktas). „Tačiau jei Teisingumo Teismas dėl autorių teisių suteikiamos apsaugos siekė tik nustatyti minimalią kokybinę ribą, nuroydamas „individualios intelektualinės kūrybos“ reikalavimą – įtvirtintą, pavyzdžiui, Vokietijos teismų jurisprudencijoje, – akivaizdu, kad valstybės narės gali savo nuožiūra suteikti autorių teisių apsaugą (arba jos nesuteikti) kūriniumi, kuris yra skonis – kulinarinės kūrybos rezultatas, jei šis skonis gali būti laikomas bent jau intelektualiniu jo autoriaus kūrinium. Iš tikrųjų nustatyta minimali kokybinė „individualios intelektualinės kūrybos“ riba nereiškia, kad neturi būti atsižvelgiama į kokį nors žmogaus pojūtį, todėl reikšmės, teikiamos autoriaus intelektualinio kūrinio suvokimo ar pajutimo būdai, nustatymas priklauso valstybių narių diskrecijai“ (*Levola* pastabų 42 punktas).

¹¹ Žr. 2011 m. birželio 16 d. Sprendimą *Omeje* (C-536/09, EU:C:2011:398, 19 punktas). Taip pat žr. Sprendimą *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

¹² Šiuo klausimu žr. Sprendimą *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 33 punktas).

¹³ Ar bet kurios kitos Sąjungos teisės nuostatos, kuri gali būti priimta nusprendus Sąjungos teisės aktų leidėjui.

¹⁴ Pagal analogiją žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimą *Infopaq International* (C-5/08, EU:C:2009:465, 27–29 punktai) ir 2010 m. spalio 21 d. Sprendimą *Padawan* (C-467/08, EU:C:2010:620, 29–37 punktai).

42. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Infopaq International* (C-5/08, EU:C:2009:465) 34 punkte Teisingumo Teismas nurodė, kad „iš bendros Berno konvencijos sistemos, būtent iš jos 2 straipsnio penktosios ir aštuntosios pastraipų, išplaukia, kad tam tikrų objektų, kaip antai literatūros ar meno kūrinių, apsauga suponuoja, jog tai yra intelekto kūriniai“¹⁵. Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad autorių teisės, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą, gali būti taikomos tik objektui, kuris originalus, nes yra individualus autoriaus intelektualinis kūrinys¹⁶.

43. 2011 m. gruodžio 1 d. Sprendimo *Painer* (C-145/10, EU:C:2011:798) 88 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, kad kūrinys yra individualios autoriaus intelektualinės kūrybos rezultatas, jei atspindi jo asmenybę. 2012 m. kovo 1 d. Sprendimo *Football Dataco ir kt.* (C-604/10, EU:C:2012:115) 39 punkte nurodyta, kad originalumo reikalavimas nėra įvykdytas, jei duomenų bazės sandarą diktuoja techniniai reikalavimai, taisyklės ar suvaržymai, dėl kurių nelieta vietos kūrybinei laisvei. Be to, minėto sprendimo 42 punkte Teisingumo Teismas nusprendė, jog aplinkybė, kad duomenų bazės kūrimas, be ją sudarančių duomenų sukūrimo, reikalauja daug jos autoriaus darbo ir įgūdžių, negali savaime pateisinti jos apsaugos autorių teisėmis, jei šiuo darbu ir įgūdžiais neišreiškiama jokie originalumo pasirenkant ir išdėstant minėtus duomenis.

44. Vis dėlto, mano nuomone, nors objekto originalumas yra būtina naudojimosi autorių teisių apsauga sąlyga, ji nėra pakankama. Aptariamasis objektas turi būti ne tik originalus, tai turi būti „kūrinys“.

45. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Infopaq International* (C-5/08, EU:C:2009:465) 33 punkte Teisingumo Teismas nusprendė: „Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punkte numatyta, kad autoriai turi išimtinę teisę leisti arba uždrausti atgaminti visus arba iš dalies jų kūrinius. Iš to išplaukia, kad teisės leisti arba uždrausti atgaminti, kurią turi autorius, apsaugos objektas yra „kūrinys“¹⁷.

46. Iš šios jurisprudencijos aiškiai matyti, kad pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a dalį reikalaujama, viena vertus, kad būtų „kūrinys“¹⁸ ir, kita vertus, kad šis kūrinys būtų originalus. Svarbu, kad šios dvi skirtingos sąvokos nebūtų laikomos viena arba painiojamos.

47. Taigi, kaip ir Komisija, manau, jog aplinkybės, kad „kūrinys gali būti saugomas autorių teisių pagal Direktyvos 2001/29 2 straipsnio a punktą, tik jei atitinka šį originalumo reikalavimą, vis dėlto negalima aiškinti kaip reiškiančios, kad, priešingai, bet kuris objektas, atitinkantis šį reikalavimą, turi būti „automatiškai“ laikomas „kūriniu“, kuris saugomas autorių teisių pagal šią direktyvą¹⁹.

15 Sprendime *Feist Publications, Inc. v. Rural Telephone Service Co., Inc.* 499 U.S. 340 Jungtinių Amerikos Valstijų Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad originalumas yra autorių teisių *conditio sine qua non*.

16 Sprendimo *Infopaq International* 37 punktas. Teisingumo Teismo teigimu, „tokie kūriniai, kaip antai kompiuterinės programos, duomenų bazės ar fotografijos, yra saugomi autorių teisių, tik jei jie yra originalūs ta prasme, kad yra *paties autoriaus intelekto kūriniai*“ (minėto sprendimo 35 punktas; išskirta mano).

17 Direktyvos 2001/29 3 straipsnyje, skirtame „teis[ei] viešai paskelbti kūrinius ir teis[ei] kitus [saugomus] objektus padaryti viešai prieinam[us]“, ir 4 straipsnyje, skirtame „platinimo teis[ei]“, taip pat daroma nuoroda į „kūrinių“.

18 Jungtinės Karalystės vyriausybė tvirtina, kad būtų visiškai klaidinga aiškinti 2009 m. liepos 16 d. Sprendimą *Infopaq International* (C-5/08, EU:C:2009:465) „kaip reiškiantį, kad bet kurios rūšies kūrinys turi būti saugomas autorių teisių, jei kalbama apie autoriaus intelektualinę kūrybą. 37 punkte išdėstyti argumentai reikia sieti su argumentais, pateiktais 34–36 punktuose, kuriuose aiškiai teigiama, kad Direktyva 2001/29 saugoma sistema taikoma tik tam tikriems nurodytiems objektams, priskiriamiems prie literatūros ar meno kūrinių pagal Berno konvenciją ar kurį nors kitą Sąjungos teisės aktą, pavyzdžiui, direktyvą dėl kompiuterio programų“ (Jungtinės Karalystės pastabų 19 punktas).

19 Komisijos rašytinių pastabų 33 punktas. 2011 m. spalio 4 d. Sprendime *Football Association Premier League ir kt.* (C-403/08 ir C-429/08, EU:C:2011:631, 96–99 punktai) Teisingumo Teismas nusprendė, kad sporto rungtynės negali būti laikomos *intelektinės kūrybos rezultatu, kurį galima kvalifikuoti kaip kūrinį*, nes tam, kad būtų taip kvalifikuojamas, atitinkamas objektas turi būti originalus dėl to, kad jis yra *individualus autoriaus intelektualinis kūrinys*. Nors iš šių minėto sprendimo punktų formuluočių susidaro įspūdis, kad „kūrinys“ yra „intelektinės kūrybos rezultato“ sinonimas ir kad vienintelis reikalavimas, nustatytas rėmimuisi autorių teisėmis, yra „intelektinės kūrybos rezultato“ buvimas, mano nuomone, iš šio sprendimo matyti, kad sporto rungtynės, būtent futbolo rungtynės, nėra saugomos autorių teisių, nes jos vyksta pagal žaidimo taisykles, nepalikant kūrybinės laisvės, kaip tai suprantama pagal autorių teises. Iš tikrųjų pačioms sporto rungtynėms trūksta originalumo. Klausimo, ar sporto rungtynės yra (ne)originalūs „kūriniai“, Teisingumo Teismas nenagrinėjo.

3. Ar skonis yra kūrinys?

48. Kadangi Direktyvoje 2001/29 kūrinio sąvoka nėra apibrėžta, mano manymu, reikėtų remtis Berno konvencijos nuostatomis. Iš tikrųjų, nors Sąjunga nėra Berno konvencijos šalis, ji „pagal PINO autorių teisių sutarties, kurios šalis ji yra, kuri yra jos teisės sistemos dalis ir kurią siekiama įgyvendinti Direktyva 2001/29, 1 straipsnio 4 dalį vis dėlto privalo laikytis Berno konvencijos 1–21 straipsnių“²⁰.

49. Taigi Sąjunga turi laikytis pirmiausia Berno konvencijos 2 straipsnio 1 dalies, apibrėžiančios „literatūros ir meno“ kūrinių, kurie gali būti saugomi autorių teisių, reikšmę. Pagal šią nuostatą sąvoka „literatūros ir meno kūriniai“ „apima kiekvieną literatūros, mokslo ir meno kūrinį, koks bebūtų jo išraiškos būdas ar forma“. Be to, Berno konvencijos 2 straipsnio 1 dalyje pateikiamas *neišsamus*²¹ saugomų²² „literatūros ir meno kūrinių“ sąrašas.

50. Šiame sąraše nėra jokios nuorodos į skonius, taip pat į skoniams analogiškus kūrinius, kaip antai kvapus arba kvėpalus, bet jame nėra aiškiai pažymėta, kad skoniai į jį neįtraukti.

51. Vis dėlto pažymėtina, kad nors pagal Berno konvencijos 2 straipsnio 1 dalį „sąvoka „literatūros ir meno kūriniai“ apima kiekvieną literatūros, mokslo ir meno kūrinį, koks bebūtų jo išraiškos būdas ar forma“, šioje nuostatoje daroma nuoroda tik į kūrinius, suvokiamus žiūrint ar klausant, kaip antai knygas ir muzikos kūrinius, neminint kūrinių, kurie gali būti suvokiami per kitus pojūčius, pavyzdžiui, uoslės, skonio ar lytėjimo.

52. Be to, esant abejonių dėl autorių teisių apsaugos suteikimo tam tikriems gaminiams, tarptautinė bendruomenė reguliariai įsikišdavo, aiškiai nurodydama, kad šie „kūriniai“ yra saugomi autorių teisių – su sąlyga, kad yra originalūs – arba iš dalies keisdama Berno konvenciją, arba priimdama kitus daugiašalius susitarimus²³.

53. Taip buvo sudaryta PINO autorių teisių sutartis, kuri yra specialus susitarimas, kaip tai suprantama pagal Berno konvenciją, siekiant, be kita ko, apsaugoti su skaitmenine aplinka susijusius kūrinius²⁴, kaip antai kompiuterio programas ir duomenų ar kitokios medžiagos rinkinius (duomenų bazes)²⁵.

20 Žr. 2012 m. vasario 9 d. Sprendimą *Luksan* (C-277/10, EU:C:2012:65, 59 punktą).

21 Mano nuomone, formuluotės *telles que* versijoje prancūzų kalba ir *such as* versijoje anglų kalba reiškia neišsamų, taigi pavyzdinį, „literatūros ir meno“ kūrinių, kurie gali būti saugomi autorių teisių, išvardijimo pobūdį.

22 Žr. Berno konvencijos 2 straipsnio 6 dalį.

23 Šiuo klausimu žr. 2003 m. paskelbto PINO administruojamų autorių teisių ir gretutinių teisių sutarčių vadovo, kurį galima rasti internete adresu http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/fr/copyright/891/wipo_pub_891.pdf, p. 25.

24 Žr. Direktyvos 2001/29 15 konstatuojamąją dalį. PINO autorių teisių sutarties 4 straipsnyje aiškiai nustatyta, kad kompiuterio programos yra saugomos kaip literatūros kūriniai, kaip tai suprantama pagal Berno konvencijos 2 straipsnį. Šios sutarties 5 straipsnyje nurodyta, kad bet kokia forma išreikštos duomenų bazės, kurios dėl turinio parinkimo ar išdėstymo laikomos intelektualinės kūrybos rezultatu, taip pat yra saugomos kaip literatūros kūriniai. Taip pat žr. TRIPS sutarties 10 straipsnį.

25 Direktyva 2001/29 susijusi su teisine autorių teisių ir gretutinių teisių apsauga, išskyrus, be kita ko, kompiuterio programų ir duomenų bazių teisinę apsaugą. Iš tikrųjų būtent teisei kompiuterio programų apsaugai yra skirta 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/24/EB dėl kompiuterių programų teisinės apsaugos (OL L 111, 2009, p. 16). Iš 1991 m. gegužės 14 d. Tarybos direktyvos 91/250/EEB dėl kompiuterių programų teisinės apsaugos (OL L 122, 1991, p. 42; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 114), panaikintos ir pakeistos Direktyva 2009/24, pirmos konstatuojamosios dalies matyti, kad „šiuo metu ne visose valstybėse narėse kompiuterių programos yra aiškiai saugomos galiojančių įstatymų, o ten, kur tokia apsauga yra, jai būdingos skirtingos nuostatos [o jei tokia apsauga nustatyta, ji yra labai įvairi]“. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad kompiuterio programos objekcinio kodo žmogus iš esmės negali suvokti per pojūčius. Tačiau šis kodas yra tikslus ir stabilus gaminyje, kurį konkrečiai ir objektyviai gali „perskaityti“ ar „suvokti“ įrenginys. Be to, 1996 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 96/9/EB dėl duomenų bazių teisinės apsaugos (OL L 77, 1996, p. 20; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., t. 15, p. 459) yra skirta būtent duomenų bazių teisei apsaugai. Direktyvos 96/9 3 straipsnyje, susijusiam su autorių teisėmis, nustatyta, kad „duomenų bazės, kurios pagal duomenų parinkimą ir išdėstymą yra autoriaus intelektualinės veiklos rezultatas, yra saugomos autorių teisių. Kad [Tam, kad] būtų pripažintos tinkamomis tokiai apsaugai, jokių papildomų atrankos kriterijų nereikia“. Direktyvos 96/9 7 straipsnio 1 dalimi pagal *sui generis* teisę saugomos duomenų bazės, pasižyminčiomis pakankamai didelėmis duomenų gavimo, tikrinimo ir pateikimo kokybinėmis ar kiekybinėmis investicijomis.

54. Maisto produkto skonis negali būti prilygintas nė vienam šios sutarties saugomam „kūriniui“ ir, mano žiniomis, maisto produkto skoniui nėra suteikta autorių teisių apsauga pagal kokią nors kitą tarptautinės teisės akto nuostatą²⁶.

55. Be to, pritardamas Prancūzijos ir Komisijos pastabose išdėstytam požiūriui manau, kad nors maisto produkto skonio ar kvapų sukūrimo procesas reikalauja daug darbo ir įgūdžių, autorių teisių apsauga jiems gali būti užtikrinta tik tuo atveju, jeigu jie originalūs²⁷. Autorių teisių apsauga taikoma *originaliai išraiškai*, o ne idėjoms, procedūroms, veikimo būdams ar matematinėms koncepcijoms²⁸. Mano nuomone, nors forma, per kurią pasireiškia receptas (išraiška), gali būti saugoma autorių teisių, jei išraiška yra originali, pats receptas (idėja) nėra saugomas autorių teisių. Ši skirtis angliškai vadinama „idea/expression dichotomy“ (idėjos ir išraiškos dichotomija).

56. Be to, ši originali išraiška turi būti *pakankamai tiksliai ir objektyviai nustatoma*. Taigi 2002 m. gruodžio 12 d. Sprendime *Sieckmann* (C-273/00, EU:C:2002:748, 55 punktas), susijusiame su klausimu, ar žymuo, nagrinėjamu atveju – kvapas, kurio paties negalima suvokti žiūrint, gali reikšti prekių ženklą, Teisingumo Teismas nusprendė, jog gali, „su sąlyga, kad jį būtų galima perteikti grafiniu vaizdu – pirmiausia figūromis, linijomis ar raidėmis, – kuris būtų *aiškus, tikslus, savaimė išsamus, lengvai prieinamas, suprantamas, tvarus ir objektyvus*“²⁹.

57. Vis dėlto atrodo, kad, atsižvelgiant į dabartinį technikos lygį, tiksliai ir objektyviai apibrėžti skonį ar kvapą šiuo metu yra neįmanoma. Šiuo klausimu Italijos vyriausybė pažymi, kad, „nepaisant iki šiol mokslininkų dėtų pastangų, kad būtų galima vienareikšmiškai nustatyti maisto produktų juslines savybes, kol kas „skonis“ yra iš esmės kokybinis elementas, pirmiausia susijęs su subjektyviu ragaujant patiriamų pojūčių pobūdžiu. Iš tikrųjų juslinės maisto produktų savybės suvokiamos ir įvertinamos jutimo organais, iš esmės skonio ir uoslės, taip pat lytėjimo organais, remiantis subjektyviais potyriais ir įspūdžiu, kurį sukelia šie jutimo organai valgant maisto produktą. Objektyviai apibūdinti tokius potyrius dar nėra galimybių“³⁰. Neatmestina, kad ateityje techninės priemonės, skirtos tiksliai ir objektyviai identifikuoti skoniui ar kvapui, gali tobulėti, o į tai atsižvelgdamas teisės aktų leidėjas gali imtis veiksmų ir suteikti jiems apsaugą pagal autorių teises arba kokiais nors kitais būdais.

26 *Smilde* teigimu, „joks teisės aktų leidėjas (nei Berno konvencijos rengėjai, nei derybininkai dėl TRIPS, nei PINO autorių teisių sutarties autoriai, nei, žinoma, teisėkūros procese, užbaigtame priimant Direktyvą [2001/29], dalyvavusios šalys) niekada nesiekė leisti pasitelkiant autorių teises monopolizuoti tokį subjektyvų, netikslų, kintantį, neapčiuopiamą ir techniniu požiūriu apibrėžtą dalyką kaip skonis“ (*Smilde* pastabų 91 punktas).

27 T. y. intelektiniai kūriniai. Žr. 2012 m. kovo 1 d. Sprendimą *Football Dataco ir kt.* (C-604/10, EU:C:2012:115, 42 punktas).

28 Šiuo klausimu žr. 2012 m. gegužės 2 d. Sprendimą *SAS Institute* (C-406/10, EU:C:2012:259, 33 punktas). Taip pat žr. PINO autorių teisių sutarties 2 straipsnį ir TRIPS sutarties 9 straipsnio 2 dalį.

29 Tiesa, sąlygos, kad žymenį turi būti galima perteikti grafiniu vaizdu, Sąjungos teisėje nebėra. Tačiau reikia pažymėti, kad pagal 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2436 valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (OL L 336, 2015, p. 1), įsigaliojusios 2016 m. sausio 12 d., 3 straipsnio b punktą ir 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2015/2424, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 207/2009 dėl Bendrijos prekių ženklo ir Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2868/95, skirtas įgyvendinti Tarybos reglament[ui] (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo, ir kuriuo panaikinamas Komisijos reglamentas (EB) Nr. 2869/95 dėl Vidaus rinkos derinimo tarnybai (prekių ženkams ir pramoniniam dizainui) mokamų mokesčių (OL L 341, 2015, p. 21), įsigaliojusį 2016 m. kovo 23 d., reikalaujama, kad žymenis būtų galima pateikti registre tokiu būdu, kad kompetentingos institucijos ir visuomenė galėtų aiškiai ir tiksliai nustatyti jo savininkui suteiktos apsaugos objektą.

30 Žr. šių pastabų 34 punktą.

58. Mano nuomone, galimybė patikėti skonio identifikavimą teisėjui ar jo paskirtam specialistui, kaip savo rašytinėse pastabose siūlo *Levola*, niekaip nekeičia aplinkybės, kad šis identifikavimas³¹ dėl paties savo pobūdžio lieka subjektyvus veiksmas³². Tačiau galimybė pakankamai tiksliai ir objektyviai identifikuoti kūrinių, taigi ir jam suteikiamos autorių teisių apsaugos apimtį, yra būtina siekiant laikytis teisinio saugumo principo ir paisant autorių teisių turėtojo interesų, taip pat trečiųjų asmenų, kuriems dėl autorių teisių pažeidimo gali būti pareikšti ieškiniai, be kita ko, baudžiamosiose arba teisių pažeidimo bylose, interesų³³.

59. Teiginys dėl galimo maisto produktų gendamumo savaime neįtikina. Iš tikrųjų pabrėžtina, kad Direktyvoje 2001/29 nenustatyta pareigos suteikti kūriniui tvarią formą³⁴, be to, autorių teisių objektas yra ne forma, kuria pateikiamas kūrinys, o pats kūrinys.

60. Tačiau tai, kad patys skoniai yra trumpalaikiai, kintantys ir netvarūs, mano nuomone, neleidžia tiksliai ir objektyviai jų apibrėžti, taigi ir laikyti jų kūrinių, kuriems taikoma autorių teisių apsauga.

61. Taigi manau, kad maisto produkto skonis nėra „kūrinys“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/29. Tai reiškia, kad skoniui negali būti taikoma atgaminimo teisė³⁵, teisė viešai paskelbti kūrinius ir teisė kitus [saugomus] kūrinius padaryti viešai prieinamus³⁶, taip pat platinimo teisė³⁷, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2001/29, kurios yra susijusios vien su kūrinių. Be to, pažymėtina, kad išimties ir apribojimai, nustatyti Direktyvos 2001/29 5 straipsnyje, yra taikomi vien šių teisių saugomiems kūriniams.

62. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pagal Direktyvą 2001/29 draudžiama maisto produkto skoniui suteikti autorių teisių apsaugą. Kadangi antrasis klausimas pateiktas tik tam atvejui, jei pagal Direktyvą 2001/29 nebūtų draudžiama maisto produkto skoniui suteikti autorių teisių apsaugą, ir yra susijęs pirmiausia su šios apsaugos suteikimo sąlygomis ir jos apimtimi, į jį atsakyti nereikia.

V. Išvada

63. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Gerechthof Arnhem-Leeuwarden* (Arnhemo ir Leuwardeno apeliacinis teismas, Nyderlandai) pateiktus prejudicinius klausimus:

Pagal 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo draudžiama maisto produkto skoniui suteikti autorių teisių apsaugą.

31 Turiu omenyje kūrinių identifikavimą, o ne jo originalumo įvertinimą, kurį atliekant gali išryškėti skirtingos nuomonės ir tam tikras subjektyvumas. Tačiau jei kūrinių neįmanoma tiksliai ir objektyviai identifikuoti, neįmanoma įvertinti ir jo originalumo.

32 Komisija mano, kad skonio sukelti pojūčiai ir išpūdžiai „yra <...> subjektyvūs, nekonkretūs, taigi bet kuriuo atveju pakankamai tiksliai, objektyviai ir specifiskai neatgaminami, kad būtų galima suteikti autorių teisių apsaugą (Komisijos pastabų 41 punktą).

33 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004, p. 45; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 2 t., p. 32) 28 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad „be civilinių ir administracinių priemonių, procedūrų ir gynimo būdų, numatytų šioje direktyvoje, sankcijos pagal baudžiamąją teisę atitinkamai atvejais taip pat yra priemonė, užtikrinanti intelektinės nuosavybės teisių gynimą“.

34 Taip pat žr. Berno konvencijos 2 straipsnio 2 dalį.

35 Žr. Direktyvos 2001/29 2 straipsnį.

36 Žr. Direktyvos 2001/29 3 straipsnį.

37 Žr. Direktyvos 2001/29 4 straipsnį.